

**Jurva ym.:** Ehdotus laiksi työttömyysturvalain 22 ja 23 §:n muuttamisesta

*Eduskunnalle*

Suomessa on Ahon hallituksen aikana muodostunut lähes pysyvä, yli 500 000 työttömän joukko. Merkittävä määrä heistä on lisäksi pitkäaikaistyöttömiä, jopa useita vuosia työttömänä olleita. Myös nuorisotyöttömyys kaikista työttömyyden laeista tulevaisuuden kannalta vaarallisimpana on nousussa. Koulunsa päättävistä lähes puolet joutuu lyhyemmäksi tai pidemmäksi aikaa työttömyyskortistoon. Työvoimasta on siis lähes joka neljäs henkilö tällä hetkellä työttömänä.

Työttömyyden kohdatessa kansalaista hänen normaali elämänrytinsä muuttuu ja toimeentulonsa hankaloituu. Toimeentulon ja mahdollisimman normaalin elämän turvaamiseksi on lailla säädetty työttömälle työnhakijalle maksettavaksi työttömyyspäivärahaa, jota on tällä hetkellä kolmenlaista: peruspäivärahaa, samansuuruista työmarkkinatukea sekä ansioon suhteutettua päivärahaa. Ansiosidonnaista päivärahaa saavat ovat parhaassa asemassa, sillä heidän työttömyyskorvauksensa taso on noin 60 prosenttia säännöllisestä palkasta. Tätä päivärahaa he saavat 500 päivän ajan, minkä jälkeen he "puotoavat" työttömyyden jatkuessa edelleen tavalliselle peruspäivärahalle, elleivät puolison tulot muodosta sille estettä. Voidaankin todeta, että työtön pystyy jatkamaan "normaalia elämäänsä" kohtuullisen hyvin kuullessaan johonkin työttömyyskassaan. Ehtona on vähintään puolen vuoden mittainen kuuluminen kassaan ennen työttömäksi joutumista. Tasoa voidaan pitää tällä hetkellä riittävänä, jopa suurimpien ansiosidonnaisten korvausten osalta ylisuurenaikin.

Vaikeimmassa taloudellisessa ahdingossa ovat ilman muuta ne työttömät, jotka eivät ole työssä ollessaan kuuluneet mihinkään työttömyyskassaan saadakseen ansiosidonnaista korvausta, ansiosidonnaiselta päivärahalta 500 päivän täytyttyä pudonneet, koulusta suoraan työttömäksi joutuneet nuoret, joilla ei ole ollut mah-

dollisuutta edes kuulua työttömyyskassoihin, sekä ehkä kaikkein ongelmallisimpana ne henkilöt, joilla puolison kohtuullisetkin tulot estävät peruspäivärahan saannin.

Kun työttömyys on pysynyt pitkään ennätyskorkeana eli yli 20 prosentissa, on tilanne heijastunut vakavasti myös valtionalouteen. Yli 10 %:n kansalaisista joutuessa elämään perustyöttömyyspäivärahalla, on tämän joukon ostovoima lähes poistunut kotimarkkinoilta. Kun otetaan vielä huomioon, että vaikutus kertaantuu työttömien perheiden kautta ja myös pienimpiä ansiosidonnaisia työttömyyspäivärahoja saavat ovat taloudellisesti tiukoilla, on kansalaisten ostovoimasta muutamassa vuodessa poistunut jopa kolmannes. Tämä on vakavasti heijastunut kotimarkkinatoimintaan, kauppaan ja palveluelinkeinoihin kysynnän supistumisena. Siitä ovat puolestaan seuranneet lisääntyvät irtisanomiset ja työttömyyden jatkuva paisuminen.

Kansalaisten ostovoima on siis ennätysmäisen alhaalla suurtyöttömyyden takia. Omalta osaltaan tilannetta pahentaa se, että peruspäivärahan taso on ostovoimaltaan käytännössä jopa laskenut 1980-luvun lopun tasosta. Yhteiskunta ruokkii siis itse lamaa ja työttömyyden lisääntymistä säästäessään työttömyyskorvauksissa, kun se todellisuudessa aiheuttaa itselleen lisäkustannuksia ja suurelle määrälle kansalaisia vaikeuksia. Tilannetta helpottaisi merkittävästi, jos työttömyyspäivärahan peruspäivärahaan tehtäisiin tasokorotus nykyisestä 116 markasta 160 markkaan päivältä. Tämä turvaisi kaikille työttömille noin 3 500 markan suuruisen perustoimeentuloturvan, mikä parantaisi usean sadan tuhannen suomalaisen ostovoimaa merkittävästi. Lisääntyneet työttömyysturvamenot palautuisivat takaisin yhteiskunnalle lisääntyvinä työpaikkoina ja verotuloina kulutuskysynnän elyessä, lyhyellä aikavälillä alenevan työttömyyden tuomana säästönä työttömyysturvamenoina ja sosiaalimenoina, sekä vilkastuneen investointitoimin-

nan tuomana hyötynä. On lyhytnäköistä säästää markka työttömyysturvamennoissa ja aiheuttaa sillä säästöä suurempi lisäys muissa kuluissa.

SMP:n eduskuntaryhmä esittääkin, että peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea korotettaisiin 160 markkaan päivältä. Samassa yhteydessä ehdotamme, että ansioon suhteutettujen päivärahojen tason nousun estämiseksi sidottaisiin niiden laskennassa käytettävä peruspäivärahan taso nykyiseen 116 markkaan. Tällä tavoin voidaan ohjata korotus pelkästään sinne, missä sitä kipeimmin kaivataan. Korotuksen valtion me-

noja lisäävä bruttovaikutus olisi vuositasolla noin 2,5 miljardia markkaa. Nettovaikutuksen voidaan arvioida jäävän korkeintaan muutama sataan miljoonaan markkaan edellä olleiden heijastusvaikutusten takia. Pitemmällä aikavälillä korotus saattaisi jopa vähentää valtion kokonaiskustannuksia.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:*

## Laki

### työttömyysturvalain 22 ja 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* 24 päivänä elokuuta 1984 annetun työttömyysturvalain (602/84) 22 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 28 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa (1365/90), sekä

*lisätään* 23 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1991, 28 päivänä kesäkuuta 1993 ja 30 päivänä joulukuuta 1993 annetuilla laeilla (1694/91, 565/93 ja 1537/93), uusi 5 momentti seuraavasti:

#### 22 §

##### *Peruspäivärahan suuruus*

Peruspäivärahan täysi määrä on 160 markkaa päivältä.

#### 23 §

##### *Ansioon suhteutetun päivärahan suuruus*

Laskettaessa henkilön ansioon suhteutetun päivärahan suuruutta käytetään täyden peruspäivärahan määränä edelleen 116 markkaa päivältä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1995.

Helsingissä 7 päivänä lokakuuta 1994

**Marita Jurva**

**Lea Mäkipää**